

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k materiálu Aktualizovaný strategický rámec Česká republika 2030 s výhledem do roku 2050
Č. J.	96/2023
DATUM ZPRACOVÁNÍ	23. 11. 2023
KONTAKTNÍ OSOBA	Zuzana Sádlová
TELEFON	225 279 204
E-MAIL	zsadlova@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) navrhuje následující konkrétní připomínky k materiálu Aktualizovaný strategický rámec Česká republika 2030 s výhledem do roku 2050.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K Manažerskému shrnutí, str. 5

Navrhujeme následující úpravu textu:

„**Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** Dvojitá tranzice (digitální a zelená) je v dlouhodobém horizontu klíčem k mezinárodní konkurenceschopnosti. **Pro efektivitu dopadů na změny klimatu je v případě zelené transformace mimo jiné klíčové, zda se ostatní světové ekonomiky zaváží k obdobným environmentálním ambicím jako EU a realizují adekvátní účinná opatření. Zároveň je třeba aktivně a důsledně podporovat konkurenceschopnost českého průmyslu při jeho transformačních snahách.** Ekonomika se transformuje na oběhový a bezuhlíkový model s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů, který je podporován funkční infrastrukturou. ...“

Úsilí o ochranu/podporu konkurenceschopnosti je třeba promítnout i do strategického cíle č. 7.4. na str. 61.

Odůvodnění:

Samotná zelená transformace mezinárodní konkurenceschopnost ekonomiky ČR (EU) nezajistí. Často totiž znamená pro řadu firem i velké náklady, což se projeví i v cenách produktů. Odstavec 217 sice upřesňuje, že jde o pravděpodobně krátkodobé oslabení konkurenceschopnosti (nevýhodu), nicméně pro přežití průmyslu v ČR i EU je právě i tento krátkodobý horizont stěžejní a je třeba cílit na maximální podporu jeho konkurenceschopnosti. Pojem „bezuhlíkový“ není vhodné používat – uhlík je základní součástí života, je vhodnější vše stáhnout na emise. Toto se týká výskytu v celém textu.

Tato připomínka je zásadní.

2. K oblasti Hospodářský model, část Vize, str. 43 (princip platný u více pasáží, viz níže v připomínce)

Navrhujeme následující úpravu textu:

„Ekonomika České republiky drží krok se světovými trendy v oblasti udržitelnosti a plní závazky plynoucí z mezinárodních dohod včetně Pařížské dohody. Adaptuje se na změnu klimatu, přispívá k její mitigaci a buduje silnou pozici v globálních hodnotových a dodavatelských řetězcích. Cíleně podporuje dekarbonizaci a dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050 pomocí dvojí (digitální a zelené) tranzice, **za současné podpory mezinárodní konkurenceschopnosti českého průmyslu.**“

Podporu konkurenceschopnosti průmyslu je třeba zmínit i v dalších odstavcích, např. 204, 207, 213.

Odůvodnění:

K cíli dekarbonizace je vždy třeba dodat také cíl ochrany a podpory konkurenceschopnosti průmyslu (ekonomiky), neboť náklady na zelenou transformaci mohou způsobit a způsobují evropským i českým firmám náklady, které zhoršují jejich konkurenceschopnost. Viz také předchozí připomínka.

Tato připomínka je zásadní.

3. K oblasti Hospodářský model, odst. 207, str. 45

Navrhujeme následující úpravu odstavce:

Česká republika se zavázala ke snížení emisí skleníkových plynů o 55 % do roku 2030 oproti roku 1990. K jeho naplnění významně přispívá systém emisního obchodování EU ETS (*Emissions Trading System*), který cílí na emisně náročná odvětví průmyslu a energetiky. Česká republika musí využívat prostředky z EU ETS efektivně a příjmy z povolenek investovat do další dekarbonizace ekonomiky, její modernizace a inovací a také do zmírňování dopadů na nízkopříjmové skupiny obyvatel. **K tomu je potřebné změnit zákon č. 383/2005 Sb., který aktuálně umožňuje začlenit podstatnou část výnosů ČR z dražeb emisních povolenek EU ETS do státního rozpočtu ČR. Je potřebné zákon změnit tak, aby byl plně v souladu se směrnicí č. 2003/87/ES, pro naplňování cílů dekarbonizace ČR.** Stejný postup musí český státní rozpočet aplikovat i po zavedení EU ETS 2 na paliva využívaná v dopravě a v rezidenčním sektoru.

Odůvodnění:

Navazujeme na naše připomínky k Zákonu o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Podle zákona č. 383/2005 Sb. § 7, odstavec 4 je výnos ČR z dražeb emisních povolenek příjmem státního rozpočtu ČR. Podle zákona č. 383/2005 Sb., § 7, odstavec 5 je účelově vázána k využití v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a rady č. 2003/87/ES jen nepatrná částka tohoto výnosu (v současnosti při ceně povolenky kolem 80 Eur cca 10 %), zbývající část výnosu ČR z dražeb emisních povolenek je neadresným příjmem státního rozpočtu. Emisní povolenky proto v ČR, na rozdíl od ostatních zemí EU, neplní funkci podpory inovativních investic, ale působí jako všeobecná daň. Tedy energetika, průmysl i doprava (nepřímo – v ceně elektrické energie) jsou v ČR zatíženy platbami za emisní povolenky, ale tyto peníze se, na rozdíl od ostatních zemí EU, v ČR nevracejí do těchto oborů zpět (v podobě podpory inovativních investic do dekarbonizace).

Proto je nutné tento zákon upravit a zmínit toto opatření i v tomto materiálu.

Tato připomínka je zásadní.

4. K oblasti Hospodářský model, odst. 222, str. 48

Navrhujeme následující úpravu textu:

„Velké podniky v současnosti tvoří páteř ekonomiky. Jejich podpora, **kteřá by neměla být jednostranně omezována**, se proto zaměřuje na schopnost velkých podniků dostat se a udržet se na špičce technického, organizačního a obchodního vývoje ve světě, což představuje velké investice do vlastní infrastruktury a do výzkumu, vývoje a inovací. Tyto podniky nepřinášejí inovace jen do vlastních firem, ale také na světový trh.“

Odůvodnění:

Pokud omezení pro velké podniky nevycházejí přímo a striktně z evropské legislativy, ČR by neměla jejich podporu jednostranně omezovat, aby byla zelená transformace úspěšná a aby si firmy současně udržely mezinárodní konkurenceschopnost.

Tato připomínka je zásadní.

5. K oblasti Hospodářský model, odst. 234, str. 51

Navrhujeme následující úpravu textu:

~~Věda~~ (~~v~~Výzkum a vývoj) je základním prostředkem, jak dlouhodobě dosahovat inovací a zvládat tak hospodářské, společenské, environmentální a další změny. Kvalitní ~~vědecká a~~ výzkumná **a vývojová** činnost je také základem pro kvalitní vzdělávání na vysokoškolské úrovni. Aby byly ~~vědecké a~~ výzkumné **a vývojové** aktivity dlouhodobě skutečně celospolečensky přínosné, je potřeba podporovat jak základní, tak i aplikovaný výzkum, přičemž důraz by měl být kladen na transfer vědeckých poznatků do praxe a na komercializaci vědeckých výsledků. Transfer nových technologií do praxe výrazně přispěje k budování konkurenceschopné ekonomiky s vysokou přidanou hodnotou. ~~Je důležité uvědomovat si, že vědu a výzkum není možné jednoduše podřizovat tržní logice a vnímat prostředky na základní výzkum jako neefektivně vynaložené.~~ Důraz je zapotřebí klást i na rozvoj a udržování lidského potenciálu v oblasti ~~vědy a~~ výzkumu **a vývoje**, na internacionalizaci a zajištění důstojných podmínek pro ~~věde~~**výzkumníky**, proto je potřeba podporovat také spolupráci ~~vysokých škol, výzkumných~~ **organizací** včetně vysokých škol ~~institucí a~~ **firemního** ~~soukromého~~ sektoru, ~~při zachování svobody bádání.~~ Všechny tyto aspekty povedou k adekvátnímu financování základního a aplikovaného výzkumu a podpoře spolupráce **výzkumných organizací** ~~vědeckých center, univerzit, ústavů~~ ~~aplikovaného výzkumu~~ a firem založené na principu rovných podmínek a transparentnosti.

Odůvodnění:

Pojem věda nezahrnuje výzkum a vývoj, jak se na začátku odstavce píše a také nedává smysl používat sousloví věda a výzkum. Další úpravy vycházejí z odstranění konfrontačního stylu či diskriminace některých výzkumných oblastí, aby to nebylo v rozporu s poslední větou o rovných podmínkách.

Tato připomínka je zásadní.

6. K oblasti Hospodářský model, odst. 238, 239, str. 52

Navrhujeme přeformulování textů obou odstavců, aby:

„firemní VaV, posun v hodnotových řetězcích a spolupráce s výzkumnými organizacemi byla podporována bez ohledu na velikost podniků. Podstatné jsou vždy možné přínosy a efekty.“

Odůvodnění:

Právě ve velkých podnicích probíhá často výzkum a vývoj, který plodí revoluční technologie či postupy, jež se nadále uplatňují za jeho hranicemi a napomáhají např. zelené transformaci a dosažení evropských i světových cílů. Veřejná podpora je tak žádoucí nejen u MSP, ale také u velkých firem a není nijak neobvyklá.

Tato připomínka je zásadní.

7. K oblasti Hospodářský model, odst. 241 (Efektivnější využívání energie a snižování emisí skleníkových plynů), str. 53

Žádáme o následující úpravu odstavce:

„...Je proto důležité se soustředit na zvýšení podílu výroby energie z obnovitelných či jaderných zdrojů **v kombinaci s dostupnými vyrovnávacími elektrárnami využívajícími plyny**, energie z odpadů, a **zavádění nízkouhlíkových technologií, včetně CCUS**, a zvyšování energetické efektivity. I u nových zdrojů je třeba přihlížet k externalitám...“

Odůvodnění:

Budoucí dekarbonizovaný mix ovšem bude postaven na kombinaci elektrifikace s čistými plyny. Dále, v souladu s tezemi v SEK, paroplynové elektrárny ve špičkovém zatížení vybalancují intermitentní povahu elektřiny z RES. V neposlední řadě, i studie SEEPIA uvádí, že pro úspěšnou dekarbonizaci je třeba zavést technologii CCUS.

Tato připomínka je zásadní.

8. K oblasti Hospodářský model, odst. 246 (Klíčová je odolná infrastruktura s malou energetickou náročností), str. 54

Navrhujeme upravit odstavec následovně:

„246. Česká republika usiluje o budování odolné energetické infrastruktury. Snaží se o snížení závislosti na dovozech energií, aby došlo ke zmírnění dopadů krátkodobých šoků na ekonomiku. Energetickou bilanci podporuje eliminací distribučních ztrát, vytěžováním dosud nevyužitého potenciálu obnovitelných zdrojů energie. Motivuje obyvatelstvo ke snížení spotřeby energií. **Je potřeba využít na maximum možnosti národní energetické infrastruktury. Sblížení sektorů elektroenergetiky a plynárenství umožní např. uložit přebytečnou elektřinu z OZE v plynném stavu do soustavy. Přepravní plynárenská infrastruktura může přispět k dosažení dekarbonizačních cílů tím, že s malým rozsahem dodatečných investic umožní přepravu vodíku a případně i CO₂**. Ačkoliv se energetická náročnost s novými technologiemi snižuje, je potřeba reagovat na rozvoj digitalizace většiny odvětví a turbulentní vývoj v oblasti digitální ekonomiky, které poptávku po elektrické energii zvyšují. Je proto nutné se soustředit i na dopady energetické náročnosti datových center a cloudových infrastruktur na životní prostředí, tak aby šly digitální a zelená tranzice společně a nikoliv proti sobě.“

Odůvodnění:

Tento článek odráží zejména situaci v elektroenergetice. Česká energetická infrastruktura na úrovni plynárenské přepravní soustavy je dostatečně rozvinutá, je potřeba ji umět využít pro budoucí potřeby českého hospodářství.

Tato připomínka je zásadní.

9. K oblasti Hospodářský model, odst. 264, str. 59

Navrhujeme upravit ustanovení následovně:

„264. Rozhodování, kde a na co budou veřejné prostředky použity a odkud budou pocházet, je rozhodováním politickým. Dlouhodobým univerzálním měřítkem by však měla být jejich efektivita, tedy poměrování úspěšnosti veřejné politiky a vynaložených prostředků, a to i v mezinárodním srovnání. Zkvalitňování systému řízení veřejných financí s cílem zvyšování efektivity by mělo být založeno na neustálém zdokonalování strategie pomocí interního auditu a ostatních nástrojů moderního řízení. Dalšími nástroji jsou externí audit veřejných rozpočtů, dodržování principu 3E (hospodárnost, účelnost a efektivita) ~~a DNSH (Do No Significant Harm – nesmí být podporovány ani prováděny činnosti, které významně poškozují životní prostředí)~~, posilování dobré praxe odpovědného veřejného zadávání nebo důraz na otevřená dostupná data.“

Odůvodnění:

Navrhujeme zde nedoplňovat explicitní odkaz na DNSH. Využití DNSH by mělo být založeno na dobrovolnosti a princip DNSH by neměl být automaticky využíván na všech úrovních rozhodování. Požadujeme vymazat DNSH i ze seznamu zkratk. DNSH bude firmami stejně aplikován tam, kde to bude požadováno EU legislativou a kde to dává smysl a je to odůvodněné.

Tato připomínka je zásadní.

10.K oblasti Hospodářský model, doporučení 10.4, str. 63

Navrhujeme upravit ustanovení následovně:

„10.4 ~~Soustavy centrálního zásobování tepelnou energií jsou transformovány na udržitelné formy skrze využití energie prostředí a z obnovitelných zdrojů a skrze snížení energetické náročnosti rezidenčního, veřejného a průmyslového sektoru. Soustavy zásobování tepelnou energií vytvářejí podmínky pro efektivní využití tepla z obnovitelných a druhotných zdrojů energie dostupných na regionální a místní úrovni.~~“

Odůvodnění:

Požadujeme ponechat původní znění včetně správné definice dle Energetického zákona.

Tato připomínka je zásadní.

11.K oblasti Dobré vládnutí, odst. 613, str. 114

Navrhujeme upravit ustanovení následovně:

„613. Soudržnost veřejných politik ve vztahu k SDGs¹⁸⁵, resp. cílům ČR 2030 posílí Česká republika intenzivnější horizontální i vertikální koordinací veřejné správy při jejich přípravě a vyhodnocování. Nemusí to být koordinace nutně formalizovaná, musí být ale účinná. Zúžitkovat lze existující komunikační kanály typu poradních orgánů vlády, systému kontaktních míst/osob (focal points) pro agendu udržitelného rozvoje, či setkávání státních tajemníků. Prospělo by přetvoření ÚV do skutečného koordinačního centra (centre of government)¹⁸⁶. K soudržnosti budou směřovat také existující nástroje hodnocení dopadů (např. RIA, EIA a SEA, TIA)¹⁸⁷ a důsledně bude uplatňována zásada, že veřejná podpora nesmí poškozovat dosahování environmentálních cílů EU¹⁸⁸. Není však dostačující politiky dobře vytvářet, je nutné je také jak průběžně, tak zpětně vyhodnocovat (evaluovat) a podle těchto hodnocení upravovat další postup, např. provádět parametrické úpravy systémů, upravovat méně účinné regulace, snižovat administrativní zátěž občanů, podnikatelů/firem i veřejné správy ap. Pro hodnocení je nezbytné jasně stanovit účel, kterého má veřejná politika dosáhnout, a naplňování tohoto účelu sledovat.“

~~¹⁸⁸ **Zásada DNSH – Do not significant harm.**~~

Alternativně navrhujeme poznámku 188 upravit následovně:

„¹⁸⁸ Zásada DNSH – Do not significant harm. **V případě Modernizačního fondu bude zásada uplatněna v souladu s článkem 10f Směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii v platném znění.**“

Odůvodnění:

Požadujeme vymazat explicitní odkaz na DNSH. Využití DNSH by mělo být založeno na dobrovolnosti a princip DNSH by neměl být automaticky využíván na všech úrovních rozhodování. Požadujeme vymazat DNSH i ze seznamu zkratk. Alternativně požadujeme doplnit odkaz na ustanovení Směrnice 2003/87/ES, které se problematikou uplatňování DNSH přímo zabývá a požaduje využití výnosů z emisních povolenek uvedených v čl. 10 odst. 1 třetím a čtvrtém pododstavci této směrnice v rámci Modernizačního fondu v souladu s kritérii „významně nepoškozovat“ až od 1. ledna 2025, pokud jsou tyto výnosy použity na hospodářskou činnost, pro niž byla stanovena technická screeningová kritéria, podle nichž se určí, zda hospodářská činnost významně poškozují jeden nebo více příslušných environmentálních cílů.

Tato připomínka je zásadní.